

Konfederacja Szwajcarska
sytuacja gospodarcza i współpraca gospodarcza z Polską

Flaga

Godło

Informacje ogólne

powierzchnia:	41,3 tys. km kw.	
ludność:	8,484 mln (w tym: 23% cudzoziemców)	
głowa państwa-prezydent (rotacyjnie, przez rok jeden z ministrów)	Ueli Maurer	w 2019 r.
liczba ministrów (Federal Councillors)/ministerstw	7	
premier	brak instytucji premiera	
minister gospodarki, edukacji i badań (EAER) (Federal Councillor)	Guy Parmelin	od 2019 r.
minister spraw zagranicznych (Federal Councillor)	Ignazio Cassis	od 20.09.2017 r.
Ambasador Szwajcarii w Warszawie	Jürg Stephan Burri (od 6 września 2018 r.)	
Ambasador RP w Szwajcarii	Jakub Kumoch (od października 2016 r.)	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019**
PKB (w mld CHF)	649,7	653,7	659,0	668,1	689,9	707,2
(mld EUR)	534,9	612,7	605,8	601,4	597,3	-
PKB (dynamika w %)	2,4	1,3	1,6	1,6	2,5	1,5
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	65,3	73,9	72,3	71,2	70,0-	-
Nadwyżka(+)/deficyt (-) budżetowy (% PKB)*	-0,2	+0,6	+0,4	+0,4	+0,8	+0,2
Dług publiczny (% PKB)*	30,6	30,0	29,1	29,5	28,1	27,2
Inflacja (HICP w %)	0,0	-0,8	-0,5	0,6	0,9	0,7
Bezrobocie (w%)	3,2	3,3	3,5	3,2	2,9	2,3
Eksport towarów (w mld EUR)	248,3	273,3	285,4	279,8	281,1	-
Import towarów (mld EUR)	216,5	225,0	240,7	234,2	232,0	-
Bilans HZ (towary i usługi, mld EUR)	62,5	70,5	67,8	66,4	72,1	-
Bezpośrednie inwestycje za granicą (w mld EUR)	866,1	1 028,2	1 166,7	1 052,9	-	-
Inwestycje zagraniczne w Szwajcarii (w mld EUR)	668,6	812,5	1 023,5	962,5	--	--

Źródło: EUROSTAT, *dane Ministerstwa Finansów Szwajcarii,

** prognoza Ministerstwa Finansów Szwajcarii

1. Struktura polityczna.

Szwajcaria składa się z 26 kantonów, różnorodnych regionów o dużej samodzielności i uprawnieniach w polityce podatkowej, oświatowej, prawnej i gospodarczej, posługujących się 4 językami urzędowymi (niemiecki, francuski, włoski, retoromański – romansz) o wielowiekowych tradycjach republikańskich.

Nadrzędny charakter prawny referendum obywatelskich wykształcił specyficzną cechę państwowości szwajcarskiej, to jest koncyliacyjność. Każda regulacja prawna może być uchylona w drodze referendum. Rząd składa się tylko z 7 ministrów, delegowanych przez 4 największe partie parlamentarne, mające różnorodne, nierzadko sprzeczne programy polityczne. Nie ma instytucji premiera. Obradami rządu kieruje rotacyjnie najstarszy stażem minister, równolegle pełniący dodatkowo przez okres jednego roku funkcję głowy państwa.

2. Sytuacja gospodarcza

Szwajcaria należy do najbogatszych i najlepiej rozwiniętych krajów europejskich, a jej gospodarka jest bardzo uzależniona od eksportu i sektora bankowo-ubezpieczeniowego.

Szwajcarski przemysł zatrudnia za granicą w firmach zależnych prawie tyle samo pracowników, co w swoim kraju. W samej Szwajcarii prowadzone są prace badawczo-rozwojowe, funkcjonują siedziby central holdingów i koncernów, centra marketingowe i zarządy spółek, zaś produkcja wielu wyrobów następuje za granicą, gdzie są niższe koszty pracy i wymogi ochrony środowiska.

Kraj należy do najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata, mimo wysokich kosztów pracy i restrykcyjnych przepisów ochrony środowiska (wg raportu Światowego Forum Ekonomicznego The Global Competitiveness Report 2018 zajmuje 4 pozycję). Jest odnotowany na 1 miejscu w świecie w rankingu innowacyjności Global Innovation Index 2018. Posiada atrakcyjny system podatkowy, liberalne przepisy dotyczące zakładania firm i fundacji, elastyczny kodeks pracy oraz znakomicie rozwiniętą infrastrukturę gospodarczą i bankową. Szwajcarski system bankowy administruje ponad połowę światowych depozytów prywatnych, dzięki specyficznemu praktykowanej tajemnicy bankowej (wykroczenia podatkowe są traktowane tylko jako delikt administracyjny a nie kryminalny). W wyniku silnych nacisków USA i Niemiec Szwajcaria stopniowo zwiększa zakres wymiany informacji międzybankowej i ogranicza swobodę napływu nieopodatkowanych pieniędzy.

Kryzys gospodarczy lat 2009-2010 został szybko przezwyciężony dzięki elastyczności gospodarki i dostępności kapitału. Banki szwajcarskie poniosły wprawdzie znaczące straty na rynku amerykańskim, ale dzięki wysokim zasobom i dopływie środków zewnętrznych zachowały równowagę. Mimo wysokiego uzależnienia od rynków zagranicznych odporność Szwajcarii na kryzys związana jest z mniejszą wrażliwością na wahania koniunkturalne swoich specjalności eksportowych: farmaceutyków, produktów chemicznych, luksusowych zegarków i niszowych wyrobów przemysłu precyzyjnego.

Bardzo silny wzrost kursu franka na początku 2015 r. przyczynił się do załamania eksportu i osłabienia aktywności gospodarczej. Rząd Szwajcarii stał na stanowisku, że mimo tego nie należało zmieniać polityki monetarnej i zdecydowano aby przeczekać aprecjację waluty, a przemysł musiał dostosować się do zmienionych warunków. Decyzja ta okazała się trafna i pomimo silnego kursu franka, gospodarka Szwajcarii w 2018 r. odzyskuje dynamikę dzięki poprawie sytuacji w eksporcie, zwłaszcza farmaceutyków i wyrobów przemysłu chemicznego. Sytuacja na rynku pracy jest na tle innych państw europejskich korzystna, bezrobocie kształtuje się aktualnie na poziomie 3-4%, jakkolwiek w Szwajcarii poziom ten uważany jest za wysoki. Sprawa bezrobocia nadużywana jest w sporach wewnętrznych i polityce migracyjnej, zmierzającej do ograniczenia napływu osób do Szwajcarii. Faktem jest, że udział cudzoziemców należy do najwyższych w Europie i wynosi obecnie blisko 23% mieszkańców. W ostatnich latach obserwowano silny napływ pracowników z Niemiec – ok. 80 000 rocznie, prowadząc do rosnącego sprzeciwu opinii publicznej.

3. Polityka gospodarcza

Celem polityki gospodarczej jest utrzymanie konkurencyjności międzynarodowej Szwajcarii, jej eksportu oraz sektora bankowo-ubezpieczeniowego generującego 13% PKB. Główną barierą jest wysoki i rosnący kurs franka szwajcarskiego związany z napływem kapitałów zagranicznych. Zjawiskiem powszechnym stało się dokonywanie zakupów przez Szwajcarów w miejscowościach przygranicznych Niemiec i Francji, doprowadzające do odczuwalnych strat w handlu detalicznym. Bank centralny podjął w 2011 r. kosztowne interwencje na rynku finansowym starając się utrzymywać kurs wobec Euro na poziomie 1,20 CHF. Koszty tych operacji wyniosły kilkadziesiąt miliardów franków. Długotrwała obrona franka przed umocnieniem doprowadziła do niespotykanego zwiększenia rezerw walutowych i ich dalszy wzrost byłby zbyt ryzykowny. W styczniu 2015 r. Bank Centralny porzucił utrzymywany od 3 lat kurs franka, obniżając jednocześnie stopę procentową do minus 0,75%. W rezultacie frank umocnił się dynamicznie, wobec wszystkich walut. Osłabiło to jeszcze bardziej konkurencyjność szwajcarskiego eksportu oraz doprowadziło do perturbacji na rynkach kredytowych, w tym nominowanych we frankach kredytach hipotecznych w Polsce.

Po katastrofie w Fukushima rząd szwajcarski podjął decyzję o rezygnacji z energetyki jądrowej do 2034 r. Koszty rezygnacji z energetyki jądrowej i recyklingu szacuje się na ok. 3 mld CHF rocznie. Dodatkowym problemem jest obniżanie się poziomu wód w jeziorach wysokogórskich, które służą jako zbiorniki dla elektrowni wodnych.

Gospodarcze stosunki Szwajcaria – UE regulują dwa pakiety umów bilateralnych, przyjęte w referendum 12 lat temu. Szwajcaria nie zamierza ubiegać się o członkostwo w UE. Rozbudowane umowy dwustronne z Unią przynoszą, według niektórych ekspertów, więcej korzyści Szwajcarii niż UE. Rząd szwajcarski naciska na poszerzenie ich zakresu i skomasowanie w jednej umowie ramowej. Komisja Europejska ze względów formalnych nie chce opierać wzajemnych relacji o daleko idące umowy dwustronne.

Szwajcaria pragnie utrzymać uprzywilejowany status w dziedzinie podatkowej i w zakresie tajemnicy bankowej. Kraje UE i USA bardzo negatywnie oceniają ucieczki kapitału przed opodatkowaniem i nieuczciwą konkurencję podatkową ze stron szwajcarskich kantonów. Urzędy podatkowe krajów związkowych Niemiec i USA nie wahają się przed zdobywaniem (różnymi metodami) list osób, którzy nie zadeklarowali posiadania kont w Szwajcarii. Rząd szwajcarski zdaje sobie sprawę, że na dłuższą metę nie będzie w stanie obronić dotychczasowych procedur „tajemnicy bankowej”. Parlament zatwierdził już kilka umów państwowych, w tym z USA, dot. ujawnienia informacji bankowych największego banku UBS i jest gotów do zawierania umów (na zasadzie wzajemności) w sprawie wymiany informacji bankowych z innymi krajami.

Ważnym elementem strategii gospodarczej Szwajcarii jest dywersyfikacja eksportu, szersze wejście na rynki Chin, Japonii i Rosji, także w drodze umów o wolnym handlu zawieranych samodzielnie, bądź też w ramach EFTA.

Wciąż nierozstrzygnięta pozostaje kwestia zawarcia tzw. instytucjonalnej umowy ramowej UE-Szwajcaria (Institutional Framework Agreement – IFA) regulującej kompleksowo relacje z krajami UE. UE niezmiennie stoi na stanowisku, że negocjacje zostały zamknięte a wynegocjowana umowa nie będzie na nowo otwierana. UE może przedstawić wyjaśnienia jednak nie będą one w żadnym razie reinterpretacją już istniejących zapisów. Strona szwajcarska, na skutek wewnętrznej dyskusji politycznej nie jest gotowa do ratyfikacji tego dokumentu i sygnalizuje potrzebę dalszych negocjacji. Renegocjacji lub reinterpretacji za pomocą deklaracji politycznych miałyby podlegać: zakres obowiązkowej dynamicznej adaptacji *acquis*, zapisy powiązane z ochroną poziomu wynagrodzeń,

pomoc publiczna. Na przeszkodzie zawarcia umowy stoi także stanowisko szwajcarskich związków zawodowych, z powodu obaw przed zagrożeniem dla poziomu wynagrodzeń w Szwajcarii w związku z przewidzianym przez IFA przejściem dyrektywy ws. pracowników delegowanych. Związki zawodowe obawiają się też zastrzeżenia reguł przyznawania pomocy publicznej na poziomie lokalnym.

4. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Wstąpienie Polski do UE oznaczało konieczność wypowiedzenia umów handlowych ze Szwajcarią w świetle wyłącznych kompetencji traktatowych Wspólnoty. Z dniem 1 maja 2004 roku straciły ważność dwustronne umowy handlowe Polski ze Szwajcarią i EFTA.

Zostały one zastąpione Umową o wolnym handlu między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Konfederacją Szwajcarską z 1972 r. oraz pakietem umów sektorowych UE – Szwajcaria dotyczących swobodnego przepływu osób, transportu lotniczego, transportu towarów i osób kolejną, handlu produktami rolnymi, wzajemnego uznawania w dziedzinie oceny zgodności, zamówień publicznych, współpracy naukowo-technicznej. Umowy te zostały przejęte automatycznie z wyjątkiem umowy o swobodnym przepływie osób. Drugi pakiet umów UE – Szwajcaria (współpraca w statystyce, w dziedzinie audiowizualnej, udział Szwajcarii w konwencji Schengen, regulacje azylowe, zwalczanie oszustw podatkowych, opodatkowanie oszczędności, handel towarami rolnymi przetworzonymi, uczestnictwo w Europejskiej Agencji Środowiska, opodatkowanie emerytowanych pracowników unijnych mieszkających w Szwajcarii), został zawarty już po wstąpieniu Polski do UE i przejęty do prawa polskiego na ogólnych zasadach inkorporacji prawa unijnego. Nie straciły ważności umowy między Polską i Szwajcarią, których nie obejmuje kompetencja wspólnotowa, w tym:

- *Umowa między Rządem RP a Rządem Konfederacji Szwajcarskiej w sprawie wymiany stażów zawodowych z 11.06.1993 r. (weszła w życie 29.07.1993 r.),*
- *Umowa między PRL a Konfederacją Szwajcarską o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z 8.11.1989 r. (weszła w życie 18.04.1990 r.),*
- *Konwencja między RP a Konfederacją Szwajcarską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 2.09.1991 r. (weszła w życie 25.09.1991 r.), zmieniona na mocy protokołu z dn. 20.04.2010 r. (wszedł w życie 17.10.2011 r.).*

5. Wymiana handlowa z Polską

Obroty towarowe w mln Euro

	2014	2015	2016	2017	Dynamika (2016=100)	2018*	Dynamika 2017=100	I-V 2019	Dynamika I-V 2018=100
Eksport	1 390,6	1 593,2	1 724,9	1 930,0	111,9	1 966,1	101,9	878,4	110,3
Import	1 342,8	1 409,8	1 364,2	1 495,2	109,5	1 664,9	111,3	677,7	100,5
Obroty	2 733,4	3 003,0	3 089,1	3 425,2	110,9	3 631,0	106,0	1 556,2	105,8
Saldo	47,8	183,0	360,8	434,8		301,2		200,7	

Źródło: GUS, * dane wstępne

Po akcesji Polski do UE poziom ceł w handlu między Polską a Szwajcarią nie uległ zasadniczej zmianie, ponieważ ich stosunkowo korzystny poziom określała wcześniejsza umowa Polski z EFTA. Stawki celne spadły jedynie dla kilku pozycji towarowych stanowiących ok. 1,5% polskiego importu ze Szwajcarii (m.in. produkty czekoladowe). Wzrostem stawek objęte zostały towary, których import

stanowił zaledwie 1,7% importu ze Szwajcarii (m.in. masło, syropy cukrowe). Dla pozostałych towarów (ok. 97% importu ogółem) stawki celne nie uległy zmianie.

Szwajcaria pod koniec 2018 r. zajmowała 22 miejsce jako partner handlowy Polski w eksporcie ogółem. W 2015 r. polsko-szwajcarskie obroty towarowe zwiększyły się znacznie o ponad 9%, jeszcze szybciej wzrósł polski eksport (14,6%). Wysokie tempo wzrostu eksportu utrzymywało się w kolejnych latach 2016 i 2017. Od 2012 roku występuje dodatnie dla Polski saldo spowodowane wysokim kursem franka i racjonalizacją importu farmaceutyków. Wzrost eksportu, niezależnie od poprawy jego konkurencyjności, powiązany był z inwestycjami szwajcarskimi w Polsce, generującymi obroty wewnątrz koncernowe, a także rozszerzeniem sprzedaży pojazdów, wagonów, wyrobów metalowych i urządzeń audiowizualnych. W polskim eksporcie do Szwajcarii największy udział mają wyroby przemysłowe, aparaty i elektronika, pojazdy, meble i wyposażenie mieszkań, metale i wyroby metalowe, tekstylia, ubiory i obuwie. W polskim imporcie ze Szwajcarii dominują farmaceutyki i wyroby chemiczne, maszyny, aparaty i elektronika, metale, instrumenty precyzyjne, zegarki.

Warto podkreślić bardzo dobrą współpracę na poziomie rządowym. W 2012 r. miała miejsce wizyta Ministra Gospodarki J. Schneidera-Ammana w Warszawie, w trakcie której zorganizowano konferencję gospodarczą z udziałem przedsiębiorców z obu krajów. W październiku 2012 roku odbyło się w Zurychu Forum Gospodarcze poświęcone promocji polskiego rynku kapitałowo-inwestycyjnego, towarzyszące oficjalnej wizycie Prezydenta RP w Szwajcarii. W trakcie rewizyty szwajcarskiego Prezydenta w Polsce w lutym 2014 r. zorganizowano w Warszawie polsko-szwajcarskie Forum Gospodarcze poświęcone współpracy naukowo-badawczej i szkoleniu zawodowemu, w którym uczestniczyło blisko 300 osób. We wrześniu 2014 r. odbyły się w Bernie konsultacje resorowe na szczecelu wiceministrów gospodarki. W czerwcu 2015 roku miały miejsce Dni Innowacji Szwajcarii w Warszawie, połączone z wizytą szwajcarskiego wiceministra odpowiedzialnego za sprawy badań i edukacji, który uczestniczył w konferencji w ówczesnym MG poświęconej szkolnictwu dualnemu. Dni Innowacji Szwajcarii zostały ponownie zorganizowane w Warszawie w kwietniu 2016 r. W styczniu 2016 r. Wicepremier, Minister Rozwoju M. Morawicki spotkał się w Davos z ministrem gospodarki, Prezydentem Konfederacji Szwajcarskiej, J. Schneiderem-Ammanem. W dn. 5 lipca 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii J. Emilewicz spotkała się w Warszawie z Ministrem J. Schneiderem Ammanem.

Ważnym elementem w kontaktach dwustronnych był tzw. Szwajcarski Program Współpracy dotyczący wspierania przez Szwajcarię transformacji w nowych krajach członkowskich UE. Polsce przyznano środki w wysokości do 489 mln CHF na lata 2007 – 2017. W czerwcu 2012 r. zakończono prace związane z kontraktacją środków na różnego rodzaju projekty w obszarze zdrowia, wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, ochrony środowiska i granic państwa, rozwoju regionalnego, nauki i badań, budowy społeczeństwa obywatelskiego. 14 czerwca 2017 r. wdrażanie programu zostało zakończone. Obecnie toczą się negocjacje na temat kolejnej edycji mechanizmu finansowego. Decyzja parlamentu CH w tej sprawie nadal jest oczekiwana. Propozycja dot. kontrybucji przedstawiona przez stronę CH przedstawia się następująco: 1.3 mld CHF na okres 5+5, z czego 1,1 mld przeznaczone dla państw UE-13, a 200 mln na obszar migracji. Z ww. 1,1 mld, 200 mln przeznaczone ma zostać na szkolenia zawodowe, podczas gdy pozostała część ma być programowana zgodnie z zapotrzebowaniem PCz. omawianym w dyskusjach z państwami beneficjentami. Programowanie i działania będą decydowane wspólnie z PCz., fundusze mają przede wszystkim być kierowane do mniej rozwiniętych regionów. Klucz: taki, jak w mechanizmach finansowych EOG/NO.

6. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Szwajcaria należy do liczących się inwestorów w naszym kraju. Według danych NBP skumulowana wartość inwestycji szwajcarskich na koniec 2017 roku osiągnęła 5,922 miliardów Euro (10 miejsce na liście krajów inwestorów zagranicznych), co stanowiło 3% ogółu inwestycji zagranicznych w Polsce. W Polsce wg danych GUS z 2017 r. zarejestrowano 612 spółek z udziałem kapitału szwajcarskiego, w tym 261 zatrudniające powyżej 9 osób i 130 z kapitałem zakładowym przekraczającym 1 mln USD. Firmy z udziałem kapitału szwajcarskiego zatrudniają w Polsce ok. 73 tys. pracowników. Inwestorzy szwajcarscy inwestują m.in. w przemyśle farmaceutycznym (Novartis), tekstylnym (ERWO), produkcji opakowań (Model, Georg Utz Holding) i przemyśle szklarskim (Glas Troesch AG – EURGLAS Niewiadów, HTG). Wzrosła liczba projektów realizowanych w sferze usług przez banki (Credit Suisse) oraz firmy farmaceutyczne (np. Roche), które przenoszą do Polski księgowość i usługi BPO typu call center. Szwajcarski Winterthur (ubezpieczenia) sprzedał swoje oddziały w Polsce francuskiej firmie AXA. Szacuje się, że firmy szwajcarskie zatrudniają w Polsce ok. 73 tys. osób. Do największych szwajcarskich inwestorów w Polsce należą:

- Krono-Holding AG (spółka Swiss Krono sp. z o.o., producent płyt wiórowych i laminowanych),
- Nestlé AG – największa firma spożywcza na świecie (Nestlé Polska S.A., przetwórstwo spożywcze, napoje, posiada 4 fabryki d Polsce),
- Kraft Jacobs Suchard AG (Kraft Jacobs Suchard Polska Sp. z o.o. artykuły spożywcze, słodczyce, kawa). Spółka zarejestrowana w Szwajcarii należy obecnie do kapitału USA – w 1990 r. została przejęta przez amerykański koncern Philip Morris Companies Inc. przemianowany w 2003 r. na Altria Group Inc.,
- ERWO Holding AG (East West Spinning sp. z o.o., przędzalnia włókien czesankowych w Łodzi, od 1992 r., należy do spółki-córki ERWO, Südvolle Group),
- Model Holding AG (Model Opakowania Sp. z o.o. w Biłgoraju, produkcja opakowań z tektury),
- Stadler Rail AG (Stadler Polska sp. z o.o., pojazdy szynowe, w Polsce od 2007 r.). Spółka posiada w Siedlcach zakład montażowy, w którym produkuje pociągi i wagony oraz tramwaje zarówno na eksport jak i rynek krajowy. W 2013 roku Stadler w konsorcjum z Newagiem wygrał przetarg na dostawę 20 pociągów dla PKP Intercity, wcześniej zrealizował kontrakt na dostawę nowoczesnych pociągów dla Mazowsza. Od 2016 r. współpracuje ze spółką Solaris Bus&Coach w konsorcjum na dostawy tramwajów.
- Od 1984 r. w Polsce obecna jest firma Abplanalp Engineering AG, która w 1992 r. założyła polską spółkę Abplanalp Consulting sp z.o.o. – dystrybutora obrabiarek światowych marek, z siedzibą w Warszawie i oddziałami w Rzeszowie, Legnicy, Gdańsku i Bydgoszczy.
- Novartis (Novartis Poland sp. z o.o. i spółki podporządkowane Sandoz Polska sp. z o.o. oraz Lek S.A.). Łącznie firma zainwestowała w Polsce 710 mln PLN. W maju 2015 r. zakończono rozbudowę Centrum Pakowania w Strykowie warte 171 mln zł.

Inwestycje szwajcarskie skoncentrowane są na południu i w centrum kraju. Szwajcarskie banki, podobnie jak w innych krajach naszego regionu, ograniczają się do prowadzenia przedstawicielstw i funduszy inwestycyjnych, jakkolwiek w ostatnich 3 latach rozbudowały w Polsce centra usług kompetencyjnych (outsourcing BPO).

Według danych NBP stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Szwajcarii na koniec 2017 roku wyniósł 1,786 mld EUR, co plasowało Szwajcarię na 4 miejscu z udziałem 7,2%

zainwestowanego za granicą kapitału polskiego ogółem. Większość inwestycji ma charakter kapitałowy związany z operacjami na rynku finansowym. Liczącymi się inwestorami polskimi w Szwajcarii są grupy Bioton S.A. (producent insuliny), ADB Group obecna na giełdzie SIX w Zurychu (produkuje urządzenia i oprogramowanie dla telewizji cyfrowej) oraz Nowy Styl (kupił firmę Sitag), a także osoby prywatne i sektor MŚP, dokonujący operacji finansowych przez szwajcarski system bankowy.

7. Dostęp do rynku

Członkostwo w UE przyniosło poprawę dostępu do rynku wraz z przejściem uprzywilejowanych regulacji traktatowych Szwajcarii z UE. Nadal jednak występują specyficzne ograniczenia związane z obrotem towarowym, np. z ochroną rynku rolnego, którym podlega import produktów rolnych ze wszystkich krajów UE (kontyngenty, ceny minimalne, czasowe zawieszenia importu, opłaty graniczne). Polska przejęła automatycznie dorobek traktatowy UE-Szwajcaria. Jedynie umowa o swobodzie ruchu osób była wprowadzana stopniowo, stanowiąc okresy przejściowe i kontyngenty pozwoleń na pobyt. W 2012 r. rząd Szwajcarii, powołując się na art. 10 umowy z UE, zdecydował o czasowym ograniczeniu liczby zezwoleń na dla obywateli ośmiu nowych państw członkowskich, w tym Polski. Decyzja miała charakter polityczny, wynikający z dążenia rządu do zaspokojenia oczekiwań partii opozycyjnych, a nie z rzeczywistych problemów na rynku pracy. W 2013 r. ograniczenia te zostały przedłużone na kolejny rok i wygasły w maju 2014 r.

Sytuacja skomplikowała się po referendum w lutym 2014 r., które niewielką większością głosów zdecydowało o ograniczeniu migracji do Szwajcarii. Wynik referendum zobowiązał rząd do ograniczenia migracji i uzgodnienia z UE nowych reguł w swobodzie ruchu w ciągu najbliższych 3 lat, w tym prawdopodobnie powrotu do zasad kontyngentowania, co Unia Europejska zdecydowanie odrzuca. Nie tworzy to dobrej atmosfery we wzajemnej współpracy i może prowadzić do niekorzystnej dla Szwajcarii rewizji innych umów z Unią Europejską. Komisja Europejska wstrzymała negocjacje umowy o przystąpieniu Szwajcarii do programu Erasmus.

Szwajcaria posiada restrykcyjne przepisy regulujące ochronę różnych dziedzin (zdrowie ludzi, zwierząt i roślin, konsumentów, środowiska). Mogą one dotyczyć produktu, opakowania, oznakowania, procedury produkcji, transportu i składowania, jak również oceny zgodności albo dopuszczenia produktów do sprzedaży. Na zakup nieruchomości w Szwajcarii wymagane jest uzyskanie pozwolenia wydawanego przez władze kantonalne. Bez pozwolenia można kupić nieruchomości, które mają służyć do stałego prowadzenia działalności gospodarczej, albo być głównym miejscem rzeczywistego zamieszkania cudzoziemca, który wcześniej uzyskał zgodę na pobyt w Szwajcarii.

8. Polska placówka dyplomatyczna w Szwajcarii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bernie e-mail: berno.amb.sekretariat@msz.gov.pl
Elfenstrasse 20a, Tel.: +41 31 358 02 02
Postfach 151, 3000 Bern 15 Faks: +41 31 358 02 16
Strona internetowa: <http://www.berno.msz.gov.pl/pl/ambasada/>

9. Szwajcarska placówka ekonomiczna w Polsce

Ambasada Konfederacji Szwajcarskiej w Polsce e-mail: var.vertretung@eda.admin.ch
Wydział Ekonomiczny Tel: +48 22 628 04 81/82
Aleje Ujazdowskie 27, 00-540 Warszawa Fax: +48 22 621 05 48
Strona internetowa: <http://www.eda.admin.ch/warsaw>

Opracował: Maciej Zieliński

Aktualizacja: lipiec 2019 r.